

บทที่ 4

ผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ(การค้าและบริการ การท่องเที่ยว) ของชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก๋น ภายหลังการเปิดประตูอินโดจีน

การเปิดประตูอินโดจีน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญในด้านต่างๆ แต่ในทางกลับกันก็ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วย

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างบ้านห้วยโก๋น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ (การค้าและบริการ การท่องเที่ยว) โดยในช่วงแรกได้ใช้แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 281 คน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – List) โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคล จะได้ข้อมูลดังตารางที่ 4.1 – 4.9

ตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.0 ที่เหลือเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.0

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	132	47.0
หญิง	149	53.0
รวม	281	100.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอายุปรากฏผลดังตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอายุช่วง 25 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.7 รองลงมาได้แก่อายุ ต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.0 อายุ 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.0 และอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่ ช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	90	32.0
25 – 35 ปี	106	37.7
36 – 45 ปี	45	16.0
46 ปีขึ้นไป	40	14.2
รวม	281	100.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามสถานภาพ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 53.4 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 39.1 สถานภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 3.2 สถานภาพหย่า คิดเป็นร้อยละ 2.5 และสถานภาพแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	110	39.1
สมรส	150	53.4
หย่า	7	2.5
หม้าย	9	3.2
แยกกันอยู่	5	1.8
รวม	281	100.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเชื้อชาติ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย คิดเป็นร้อยละ 96.8 และมีเชื้อชาติลาว คิดเป็นร้อยละ 3.2 ส่วนเชื้อชาติอื่นๆนอกเหนือจากเชื้อชาติไทยและลาวไม่มีเลย

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเชื้อชาติ

เชื้อชาติ	จำนวน	ร้อยละ
ไทย	272	96.8
ลาว	9	3.2
อื่นๆ	0	0
รวม	281	100.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามศาสนา ปรากฏผลดังตารางที่ 4.5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	281	100.0
คริสต์	0	0
อิสลาม	0	0
อื่นๆ	0	0
รวม	281	100.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏผลดังตารางที่ 4.6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23.8 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 22.8 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 20.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 17.4 ไม่ได้เรียน ร้อยละ 5.3 อนุปริญญา ร้อยละ 3.9 ปวส. ร้อยละ 2.8 ปวช. ร้อยละ 2.1 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	15	5.3
ประถมศึกษา	67	23.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	64	22.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย	49	17.4
ปวช.	6	2.1
ปวส.	8	2.8
อนุปริญญา	11	3.9
ปริญญาตรี	57	20.3
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.4
รวม	281	100.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอาชีพ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาเป็นอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 22.8 นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 14.6 ค้าขาย ร้อยละ 12.5 รับจ้าง ร้อยละ 11.0 รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 3.6 และน้อยที่สุดอาชีพแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	95	33.8
รับจ้าง	31	11.0
ค้าขาย	35	12.5
แม่บ้าน	5	1.8
รับราชการ	64	22.8
รัฐวิสาหกิจ	10	3.6
นักเรียน/นักศึกษา	41	14.6
อื่นๆ	0	0
รวม	281	100.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามรายได้ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.4 ลำดับต่อมาอยู่ในช่วงน้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 35.9 ช่วง 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 19.2 ช่วง 15,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 4.3 ช่วงมากกว่า 25,000 บาท ร้อยละ 1.4 และน้อยที่สุดช่วง 20,001 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.7

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5,000 บาท	101	35.9
5,000 – 10,000 บาท	108	38.4
10,001 – 15,000 บาท	54	19.2
15,001 – 20,000 บาท	12	4.3
20,001 – 25,000 บาท	2	0.7
มากกว่า 25,000 บาท	4	1.4
รวม	281	100.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามภูมิลำเนา ปรากฏผลดังตารางที่ 4.9 พบว่าภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือเป็นคนบ้านห้วยโก้น ร้อยละ 53.0 และเป็นคนจากต่างพื้นที่ ร้อยละ 47.0

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
คนบ้านห้วยโก้น	149	53.0
คนจากต่างพื้นที่	132	47.0
รวม	281	100.0

4.2 ผลกระทบด้านต่างๆที่เกิดขึ้นภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีน

การเปิดประตูสู่อินโดจีน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก้นนั้น ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียตามมามากมาย โดยผลดีที่เกิดขึ้น อาทิเช่น ด้านสังคม ประชาชนในพื้นที่ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐมากขึ้น ทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ด้านวัฒนธรรม ประชาชนในพื้นที่มีปฏิสัมพันธ์กับคนต่างพื้นที่มากขึ้น ด้านเศรษฐกิจ เกิดปริมาณการนำเข้าและส่งออกสินค้าเพิ่มมากขึ้นเกิดการค้าการลงทุน ส่งผลให้มีการจ้างงานของคนในพื้นที่ มีโอกาสประกอบอาชีพที่หลากหลาย เป็นต้น แต่ทั้งนี้

ผลกระทบในด้านลบของการเปิดประตูอินโดจีน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น ก็มีด้วยเช่นกัน อาทิ ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบการ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบการค้าชายแดนก็ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ทำให้สูญเสียทัศนียภาพของภูมิประเทศที่สวยงาม ด้านการท่องเที่ยว

ในการศึกษารั้ครั้งนี้ได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปในพื้นที่บ้านห้วยโก๋น และกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อศึกษาถึงผลกระทบในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ(การค้า การบริการ การท่องเที่ยว) ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

4.2.1 ผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการเปิดประตูอินโดจีนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่างๆ ทำให้ชุมชนชายแดนแห่งนี้มีความเจริญมากขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการพัฒนาก็ย่อมจะส่งผลกระทบต่อผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ด้วย ซึ่งจากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปในพื้นที่ และกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่า

1) ผลกระทบด้านสังคม

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมของประชาชน

ผลกระทบด้านสังคม	ประชาชน
	$\bar{x}$
1.ภายหลังการเปิดประตูอินโดจีนทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไป	3.43
2.เกิดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.26
3.ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐมากขึ้น	2.72
4.เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานของคนต่างพื้นที่เข้ามามากขึ้น	2.80
5.เกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	3.02
6.ประชาชนได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น	2.70
7.ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุขดีขึ้น	2.80
8.เกิดปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศมากขึ้น	2.95
9.เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่มากับชาวต่างชาติ	2.77
10.ผลกระทบด้านสังคมโดยภาพรวม	2.94

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.10 สามารถสรุปผลกระทบด้านสังคมตามความคิดเห็นของกลุ่มประชาชน ตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก๋น ได้ดังนี้

กลุ่มประชากรตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก๋น เห็นว่าผลกระทบด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.70 - 3.43 โดยส่วนใหญ่เห็นว่าภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีนทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไปมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 รองลงมาคือเกิดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และเห็นว่าเกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02

โดยในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปในพื้นที่แบ่งเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋นและต่างพื้นที่ ซึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมตรงกัน ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋นและต่างพื้นที่

ผลกระทบด้านสังคม	บ้านห้วยโก๋น	ต่างพื้นที่
	$\bar{x}$	$\bar{x}$
1.ภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีนทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไป	3.53	3.31
2.เกิดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.33	3.19
3.ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐมากขึ้น	2.75	2.67
4.เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานของคนต่างพื้นที่เข้ามามากขึ้น	2.79	2.82
5.เกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	3.04	2.99
6.ประชาชนได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น	2.68	2.73
7.ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุขดีขึ้น	2.77	2.88
8.เกิดปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศมากขึ้น	2.99	2.95
9.เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่มากับชาวต่างชาติ	2.83	2.72
10.ผลกระทบด้านสังคมโดยภาพรวม	2.966	2.918

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลกระทบด้านสังคมเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิฐานะปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่มีภูมิฐานะอยู่ในบ้านห้วยโก้น มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสังคมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.966 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.68 – 3.53 โดยผู้ที่มีภูมิฐานะอยู่ในบ้านห้วยโก้น เห็นว่าภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีน ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไปมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 รองลงมาคือเกิดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 และเกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04

ผู้ที่มีภูมิฐานะอยู่ต่างพื้นที่ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสังคมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.918 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.67 – 3.31 โดยผู้ที่มีภูมิฐานะอยู่ต่างพื้นที่ เห็นว่าภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีน ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไปมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 รองลงมาคือเกิดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 และเกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99

และในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภูมิฐานะอยู่ในบ้านห้วยโก้น ซึ่งจำแนกตามกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคม ดังนี้

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมของผู้ที่มีภูมิฐานะอยู่ในบ้านห้วยโก้น โดยจำแนกตามกลุ่มอาชีพ

ผลกระทบด้านสังคม	กลุ่มเกษตรกร/รับจ้าง/ ค้าขาย/แม่บ้าน	กลุ่มข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
1. ภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีนทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไป	3.51	3.37	3.65
2. เกิดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.42	3.00	3.10
3. ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐมากขึ้น	2.69	3.00	2.90
4. เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานของคนต่างพื้นที่เข้ามามากขึ้น	2.75	3.00	2.84
5. เกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	3.03	3.00	3.10
6. ประชาชนได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น	2.63	2.88	2.81
7. ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุขดีขึ้น	2.76	3.00	2.71
8. เกิดปัญหาการลักลอบนำเข้าเสพติดเข้าประเทศมากขึ้น	2.98	3.13	2.97
9. เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่มาจากชาวต่างชาติ	2.85	3.13	2.71
10. ผลกระทบด้านสังคมโดยภาพรวม	2.958	3.056	2.975

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผลกระทบด้านสังคมเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านอาชีพ ปรากฏผลดังนี้ กลุ่มอาชีพเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสังคมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.958 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.63 – 3.51 โดยกลุ่มอาชีพเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน เห็นว่าภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีน ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไปมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 รองลงมาคือเกิดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 และเกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03

กลุ่มอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสังคมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.056 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.88 – 3.37 โดยกลุ่มอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ เห็นว่าภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีนทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไปมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 รองลงมาคือเกิดปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศมากขึ้น และเกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่มาจากชาวต่างชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13

กลุ่มอาชีพนักเรียนและนักศึกษา มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสังคมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.975 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.71 – 3.65 โดยกลุ่มอาชีพนักเรียนและนักศึกษา เห็นว่าภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีนทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไปมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 รองลงมาคือเกิดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10

ในส่วนของกลุ่มสัมภพณ์แบบเจาะลึก เห็นว่าเกิดปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศมากขึ้นมากที่สุด เนื่องจากพรมแดนของบ้านห้วยโก๋นติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แต่ยังเป็นจุดผ่านแดนที่ยังไม่เป็นที่รู้จักกันมากนัก ทั้งยังอยู่ในพื้นที่ชายแดนที่ห่างไกล จึงมีความเป็นไปได้ที่จะมีการลักลอบขนถ่ายยาเสพติดเข้ามาของพวกพ่อค้ายาเสพติดรายย่อย รองลงมาคือเกิดการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ด้วยเหตุผลในเรื่องพรมแดนที่ติดต่อกันเช่นนี้ และยังสามารถติดต่อไปถึงยังจีนตอนใต้ และเวียดนามได้ ดังนั้นช่องทางนี้จึงเป็นเส้นทางที่คนต่างด้าวอาจจะหลบหนีเข้ามาได้ง่าย และอันดับที่สามเกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่มาจากชาวต่างชาติ

จากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่าผลกระทบด้านสังคมภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าภายหลังการเปิดประตู

ผู้อินโดจีน ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบทเปลี่ยนไป คือจากสังคมที่เคยสงบสุข มีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ภายหลังการเปิดประตูผู้อินโดจีนกลายเป็นสังคมที่ค่อนข้างวุ่นวายมากขึ้น เนื่องจากการพัฒนาพื้นที่ทำให้ความเจริญจากชุมชนเมืองขยายวงกว้างมาถึงชุมชนชายแดน การดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย เริ่มกลายเป็นการดำเนินชีวิตแบบแสวงหาเม็ดเงินเพื่อตอบสนองความต้องการทางวัตถุนิยมแบบคนเมือง เช่น โทรศัพท์ เครื่องเสียง รถจักรยานยนต์ ฯลฯ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมากขึ้นเรื่อยๆ และแพร่กระจายข้ามแดนไปยังบ้านน้ำเงิน แขวงไซบุรี สปป.ลาว จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ชุมชนบ้านน้ำเงินเริ่มมีการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับชุมชนบ้านห้วยโก้น ที่มีค่านิยมด้านวัตถุมากขึ้น เห็นได้จากการก่อสร้างบ้านเรือนที่ปลูกสร้างด้วยอิฐและปูนรูปทรงทันสมัยแทนบ้านไม้มุงแฝก และชุมชนบ้านน้ำเงินเกือบทุกหลังคาเรือนนิยมติดตั้งจานดาวเทียม ซึ่งสามารถรับสื่อโทรทัศน์ของไทยได้เกือบทุกช่อง ทำให้ซึมซับวัฒนธรรมไทยไว้มาก เด็กวัยรุ่นรุ่นใหม่สามารถร้องเพลง และรู้จักดารานักร้องของไทย รวมถึงการแต่งตัว และใช้สินค้าของไทยอย่างแพร่หลาย เป็นต้น ซึ่งสิ่งที่นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ก็คือ การค้าขายชายแดนนั่นเอง ซึ่งต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่มึนความคิดเห็นว่าเกิดปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศมากขึ้นมากที่สุด โดยความคิดเห็นที่แตกต่างกันเช่นนี้อาจจะเนื่องจากกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้สัมผัสกับข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดโดยตรงมากกว่ากลุ่มของประชาชนทั่วไป การรับรู้และความคิดเห็นจึงแตกต่างกันไปตามแต่แนวทางของแต่ละคน ในอันดับรองลงมากลุ่มประชากรตัวอย่าง เห็นว่าเกิดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งก็ต่างจากกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่เห็นว่าการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เหตุผลของความแตกต่างทางความคิดเช่นนี้ก็มาจากความแตกต่างกันไปตามแต่แนวทางของแต่ละคน ตามที่ได้กล่าวไปในข้างต้น

สรุปโดยรวมก็คือ กลุ่มประชาชนทั่วไปเห็นว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านห้วยโก้นเริ่มเปลี่ยนแปลงเหมือนชุมชนเมืองมากขึ้น และกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเห็นว่าเกิดปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศมากขึ้น

2) ผลกระทบด้านวัฒนธรรม

เมื่อมีการเปิดประตูผู้อินโดจีนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก้นแห่งนี้ขึ้น ก็ทำให้การติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งก็คือสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม ก่อให้เกิดการติดต่อกันทางการค้า นั่นก็ย่อมทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างกันอย่างเลี่ยงไม่ได้ กลุ่มตัวอย่างจึงมีความคิดเห็นต่อผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านวัฒนธรรมของประชาชน

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม	ประชาชน
	$\bar{x}$
1.ทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป	3.16
2.การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่	2.85
3.คนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างพื้นที่มากขึ้น	2.76
4.การติดต่อสื่อสารระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างชาติ	2.73
5.คนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างชาติน่ามากขึ้น	2.68
6.ผลกระทบด้านวัฒนธรรมโดยภาพรวม	2.84

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด , 3.50-4.49=มาก , 2.50-3.49=ปานกลาง , 1.50-2.49=น้อย , 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.13 สามารถสรุปผลกระทบด้านวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก้น ได้ดังนี้ กลุ่มประชากรตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก้น เห็นว่าผลกระทบด้านวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.68 - 3.16 โดยส่วนใหญ่เห็นว่า ทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 รองลงมาคือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 และตามด้วยคนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างพื้นที่มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84

โดยในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปในพื้นที่แบ่งเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้นและต่างพื้นที่ ซึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านวัฒนธรรมคล้ายกัน ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านวัฒนธรรมของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋นและต่างพื้นที่

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม	บ้านห้วยโก๋น	ต่างพื้นที่
	$\bar{x}$	$\bar{x}$
1.ทำให้ชนบทรอบนิคมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป	3.28	3.05
2.การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่	2.72	3.01
3.คนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างพื้นที่มากขึ้น	2.63	2.92
4.การติดต่อสื่อสารระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างชาติ	2.64	2.86
5.คนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างชาติมากขึ้น	2.62	2.77
6.ผลกระทบด้านวัฒนธรรมโดยภาพรวม	2.777	2.923

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผลกระทบด้านวัฒนธรรมเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิลำเนาปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋น มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านวัฒนธรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.777 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.62 – 3.28 โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋น เห็นว่าทำให้ชนบทรอบนิคมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 รองลงมาคือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 และการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64

ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างพื้นที่ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านวัฒนธรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.923 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.77 – 3.05 โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างพื้นที่ เห็นว่าทำให้ชนบทรอบนิคมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 รองลงมาคือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 ตามด้วยคนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างพื้นที่มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92

และในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋น ซึ่งจำแนกตามกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านวัฒนธรรม ดังนี้

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านวัฒนธรรมของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋น โดยจำแนกตามกลุ่มอาชีพ

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม	กลุ่มเกษตรกร/ รับจ้าง/ค้าขาย/ แม่บ้าน	กลุ่มข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$
1.ทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป	3.31	3.13	3.19
2.การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่	2.67	2.88	2.87
3.คนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างพื้นที่มากขึ้น	2.61	2.88	2.65
4.การติดต่อสื่อสารระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างชาติ	2.57	3.00	2.77
5.คนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างชาติมากขึ้น	2.61	2.63	2.65
6.ผลกระทบด้านวัฒนธรรมโดยภาพรวม	2.755	2.900	2.826

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผลกระทบด้านวัฒนธรรมเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านอาชีพ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านวัฒนธรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.755 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.57 – 3.31 โดยกลุ่มเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน เห็นว่าทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 รองลงมาคือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 และคนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งคนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างชาติมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61

กลุ่มข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านวัฒนธรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.900 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.63 – 3.13 โดยกลุ่มข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ เห็นว่าทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 รองลงมาคือการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ตามด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่ และคนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างพื้นที่มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88

กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านวัฒนธรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.826 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.65 – 3.19 โดยกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา เห็นว่าทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 รองลงมาคือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 ตามด้วยการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77

ในส่วนของกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เห็นว่าทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป รองลงมาคือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนต่างพื้นที่ และตามด้วยคนในพื้นที่รับวัฒนธรรมจากคนต่างพื้นที่มากขึ้น เช่นเดียวกับกลุ่มประชากรทั่วไป

จากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าทั้งสองกลุ่มเห็นว่าผลกระทบด้านวัฒนธรรม ภายหลังการเปิดประตูสู่นิโด้จิน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋นแห่งนี้ มีการขยายตัวได้ไม่เต็มที่เมื่อเทียบกับจุดผ่านแดนอื่นๆที่มีการขยายตัวของการค้าขายแดนอย่างเต็มที่ โดยส่วนใหญ่เห็นว่าทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเกิดจากการรับอิทธิพลจากสื่อต่างๆมากขึ้น เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารต่างๆ เป็นต้น และกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดก็คือกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมักจะถูกชักจูงจากสื่อได้ง่าย กลุ่มวัยรุ่นมักจะมีพฤติกรรมเลียนแบบแฟชั่นหรือดาราที่ตนชื่นชอบ ที่เห็นการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจน ก็คือ การแต่งกาย เนื่องจากบริเวณชุมชนบ้านห้วยโก๋นเป็นชุมชนที่มีชนเผ่าต่างๆอาศัยอยู่และยังคงดำรงชีวิตแบบชนเผ่าอยู่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเรื่องการแต่งกาย ประชาชนในชุมชนบ้านห้วยโก๋นยังคงแต่งกายในแบบชนเผ่า ถึงแม้จะมีการประยุกต์หรือดัดแปลงไปตามสมัยบ้าง แต่ก็พอจะพิจารณาได้ว่าเป็นของชนเผ่าเหล่านั้นๆ แต่ในปัจจุบันหลังการเปิดประตูสู่นิโด้จิน ความเจริญก็ไหลบ่าเข้ามาถึงชุมชนชายแดนแห่งนี้ การแต่งกายของวัยรุ่นสมัยใหม่จึงเปลี่ยนแปลงไปเหมือนกับวัยรุ่นในเมือง ไม่เว้นแต่เด็กเล็กๆและวัยกลางคนที่มิแน่วโน้มจะเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเช่นกัน นอกจากปัจจัยด้านอิทธิพลของสื่อต่างๆแล้ว การมีปฏิสัมพันธ์กับคนต่างพื้นที่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยหลังจากที่มีการเปิดตลาดการค้าขายแดน พ่อค้าแม่ค้าจากต่างถิ่นก็เริ่มเข้ามาประกอบอาชีพในพื้นที่มากขึ้น และได้นำวัฒนธรรมแบบชุมชนเมืองเข้ามาด้วย เช่นในเรื่องการแต่งกายดังได้กล่าวไปแล้วในข้างต้น ดังนั้นผลกระทบด้านวัฒนธรรมของชุมชนบ้านห้วยโก๋น ก็คือทำให้วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งก็เกิดจากการรับอิทธิพลจากสื่อต่างๆนั่นเอง

3) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ปัญหาที่สำคัญที่ทำให้เกิดการต่อต้านจากกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ ก็คือการเปิดประตูสู่อินโดจีน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น อาจจะทำให้เกิดผลกระทบกับเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ลุ่มน้ำชั้น 1 เอ ได้ จากการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบกิจการ และจะยังผลกระทบต่างๆตามมาอีกมากมาย เพื่อศึกษาถึงผลกระทบดังกล่าว จึงทำการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในบ้านห้วยโก๋น พบว่า

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชน

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	ประชาชน
	$\bar{x}$
1.เกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบกิจการ	3.67
2.เกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากการทิ้งขยะมากขึ้น	3.57
3.ปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่านไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม	3.56
4.การพัฒนารูปแบบการค้าชายแดนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย	3.56
5.ทำให้สูญเสียทัศนียภาพของภูมิประเทศที่สวยงาม	3.54
6.ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม	3.58

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.16 สามารถสรุปผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก๋น ได้ดังนี้ กลุ่มประชากรตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก๋น เห็นว่าผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.54 - 3.67 โดยส่วนใหญ่เห็นว่า ทำให้เกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบกิจการมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือเกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากการทิ้งขยะมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และตามด้วยปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่านไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม และการพัฒนารูปแบบการค้าชายแดนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

โดยในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปในพื้นที่แบ่งเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋นและต่างพื้นที่ ซึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมคล้ายกัน ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋น และต่างพื้นที่

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	บ้านห้วยโก๋น	ต่างพื้นที่
	$\bar{X}$	$\bar{X}$
1.เกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบกร	3.68	3.64
2.เกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากการทิ้งขยะมากขึ้น	3.60	3.54
3.ปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่านไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม	3.62	3.49
4.การพัฒนารูปแบบการค้าขายแดนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย	3.58	3.54
5.ทำให้สูญเสียทัศนียภาพของภูมิประเทศที่สวยงาม	3.66	3.41
6.ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม	3.631	3.524

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิลำเนาปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋น มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.631 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.58 – 3.68 โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋น เห็นว่าเกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบกร มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 รองลงมาคือทำให้สูญเสียทัศนียภาพของภูมิประเทศที่สวยงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่านไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62

ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างพื้นที่ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.524 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.41 – 3.64 โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างพื้นที่ เห็นว่าเกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบกร มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 รองลงมาคือเกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากการทิ้งขยะมากขึ้น และการพัฒนาแบบการค้าขายแดนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 และปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่านไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49

และในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น ซึ่งจำแนกตามกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น โดยจำแนกตามกลุ่มอาชีพ

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	กลุ่มเกษตรกร/ รับจ้าง/ค้าขาย/ แม่บ้าน	กลุ่มข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
1.เกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและ ประกอบกิจการ	3.65	3.38	3.87
2.เกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากการทิ้งขยะมากขึ้น	3.54	3.38	3.87
3.ปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่าน ไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม	3.54	3.75	3.90
4.การพัฒนารูปแบบการค้าขายเด่นทำให้ ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย	3.52	3.63	3.81
5.ทำให้สูญเสียทัศนียภาพของภูมิประเทศที่สวยงาม	3.64	3.38	3.84
6.ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม	3.576	3.500	3.858

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านอาชีพ ปรากฏผล ดังนี้

กลุ่มเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.576 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.52 – 3.65 โดยกลุ่มเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน เห็นว่าเกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบกิจการมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 รองลงมาคือทำให้สูญเสียทัศนียภาพของภูมิประเทศที่สวยงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 และเกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากการทิ้งขยะมากขึ้น รวมทั้งปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่านไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54

กลุ่มข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.500 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.38 – 3.75 โดยกลุ่มข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ เห็นว่าปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่านไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75

รองลงมาคือการพัฒนาารูปแบบการค้าขายแดนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ตามด้วยเกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบการ เกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากการทิ้งขยะมากขึ้น และทำให้สูญเสียทัศนียภาพของภูมิประเทศที่สวยงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.858 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.81 – 3.90 โดยกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา เห็นว่าปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่านไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมาคือเกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบการ และเกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากการทิ้งขยะมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87

ในส่วนของกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เห็นว่าการพัฒนาารูปแบบการค้าขายแดนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย มากที่สุด รองลงมาคือปัญหามลพิษจากฝุ่นอันเนื่องมาจากรถบรรทุกที่ผ่านไปมาจากโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคม และตามด้วยเกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษจากการทิ้งขยะมากขึ้น

จากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างเห็นว่าผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่เห็นว่า เกิดการบุกรุกที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและประกอบการ กล่าวคือภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีนได้เกิดการค้าระหว่างกันมากขึ้น ผู้คนในชุมชนบ้านห้วยโก๋นและต่างพื้นที่เริ่มมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพค้าขาย ทั้งแก่คนในพื้นที่คนลาว และนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการปูทางไปสู่ธุรกิจและเงินตราในอนาคต

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจุบันประชาชนมีการบุกรุก ล้วงล่ำที่ดินซึ่งเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1A บางส่วน ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่แหล่งต้นน้ำได้ ในส่วนของภาครัฐ โดยสำนักงานผังเมืองจังหวัดน่านก็ได้กำหนดใช้พื้นที่ตามที่วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินไว้แล้ว แต่ยังขาดความร่วมมือจากหน่วยงานหลายๆฝ่ายเข้ามาดูแลและปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมืองที่กำหนดไว้

ส่วนกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เห็นว่าผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน อยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าการพัฒนาารูปแบบการค้าขายแดนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย มากที่สุด โดยปัญหาเหล่านี้เกิดจากกลุ่มนายทุน กล่าวคือนายทุนได้เข้าไปจับจองพื้นที่เหล่านี้ โดยเริ่มจากการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ชาวบ้านเล็กๆน้อยๆ และเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆจนในที่สุดก็เข้าจับจองพื้นที่นั้นๆเสียเอง เนื่องจากกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะจงเป็นเจ้าของพื้นที่ทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะมองเห็นการพัฒนาารูปแบบการค้าขายแดนมาตั้งแต่แรก ทำให้สามารถมองเห็นความเปลี่ยนแปลงได้

ชัดเจนกว่าประชาชนทั่วไป อีกทั้งภาครัฐและเอกชนก็มักจะมีการประชุมสัมมนาในเรื่องเหล่านี้อยู่บ่อยครั้ง จากจุดนี้ทำให้มองเห็นได้ว่าภาครัฐและเอกชนยังขาดการบอกเล่าข่าว ประสานงานกับภาคประชาชนอยู่มาก

4.2.2 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ (การค้าและบริการ การท่องเที่ยว)

1) ผลกระทบด้านการค้าและบริการ

จากการเปิดประตูอินโดจีนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น ภายใต้โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า “โครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ” ของสี่ประเทศ อันประกอบด้วย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พม่า สาธารณรัฐประชาชนจีนตอนใต้ และไทย ทำให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นและเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น เกิดการขยายตลาดเพิ่มขึ้น นำไปสู่การกระจายสินค้าภายในภูมิภาค ทั้งยังมีสินค้าใหม่ๆ กลับเข้าสู่ตลาดของตน เป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน

แต่อย่างไรก็ตาม ก็อาจมีผลกระทบที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ของบ้านห้วยโก๋นโดยตรง เช่น ค่าครองชีพที่สูงขึ้น แต่ประชาชนกลับได้รับผลประโยชน์ค่อนข้างน้อย ดังนั้นเพื่อศึกษาถึงผลกระทบดังกล่าว จึงทำการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในบ้านห้วยโก๋น พบว่า ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการค้าและบริการของประชาชน

ผลกระทบด้านการค้าและบริการ	ประชาชน
	$\bar{x}$
1.ราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น	3.72
2.ปริมาณการนำเข้าสินค้ามากขึ้น	2.76
3.ปริมาณการส่งออกสินค้ามากขึ้น	2.75
4.มีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น	3.55
5.เกิดการค้านอกระบบมากขึ้น	3.51
6.เกิดการค้าการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น	2.70
7.คนในพื้นที่มีโอกาสประกอบอาชีพที่หลากหลาย	2.85
8.อัตราการจ้างงานของคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น	2.83
9.อาชีพเกษตรกรรมลดลง	2.64
10.มีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างพื้นที่มากขึ้น	2.82
11.ราคาซื้อ-ขายที่ดินเพิ่มสูงขึ้น	3.29
12.ผลกระทบด้านการค้าและบริการ โดยภาพรวม	3.04

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.19 สามารถสรุปผลกระทบด้านการค้าและบริการ ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก๋น ได้ดังนี้ กลุ่มประชากรตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก๋น เห็นว่าผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.64 - 3.72 โดยส่วนใหญ่เห็นว่า ราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 รองลงมาคือมีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และตามด้วยเกิดการค้านอกระบบมากขึ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

โดยในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปในพื้นที่แบ่งเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋นและต่างพื้นที่ ซึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการค้าและบริการกิจคล้ายกัน ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการค้าและบริการของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋นและต่างพื้นที่

ผลกระทบด้านการค้าและบริการ	บ้านห้วยโก๋น	ต่างพื้นที่
	$\bar{x}$	$\bar{x}$
1.ราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น	3.67	3.81
2.ปริมาณการนำเข้าสินค้ามากขึ้น	2.65	2.92
3.ปริมาณการส่งออกสินค้ามากขึ้น	2.66	2.88
4.มีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น	3.48	3.66
5.เกิดการค้านอกระบบมากขึ้น	3.50	3.55
6.เกิดการค้าการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น	2.64	2.80
7.คนในพื้นที่มีโอกาสประกอบอาชีพที่หลากหลาย	2.76	2.96
8.อัตราการจ้างงานของคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น	2.79	2.88
9.อาชีพเกษตรกรรมลดลง	2.61	2.71
10.มีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างพื้นที่มากขึ้น	2.84	2.82
11.ราคาซื้อ-ขายที่ดินเพิ่มสูงขึ้น	3.30	3.28
12.ผลกระทบด้านการค้าและบริการ โดยภาพรวม	2.990	3.116

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด , 3.50-4.49=มาก , 2.50-3.49=ปานกลาง , 1.50-2.49=น้อย , 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลกระทบด้านการค้าและบริการเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิลำเนาปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก๋น มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการค้าและบริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.990 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่า

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.61 – 3.67 โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น เห็นว่าราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือเกิดการค้ำอกระบบมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 และมีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48

ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างพื้นที่ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการค้าและบริการโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.116 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.71 – 3.81 โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างพื้นที่ เห็นว่าราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมาคือการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และเกิดการค้ำอกระบบมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

และในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น ซึ่งจำแนกตามกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการค้าและบริการ ดังนี้
ตารางที่ 4.21 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการค้าและบริการของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น โดยจำแนกตามกลุ่มอาชีพ

ผลกระทบด้านการค้าและบริการ	กลุ่มเกษตรกร/ รับจ้าง/ค้าขาย/ แม่บ้าน	กลุ่มข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$
1.ราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น	3.69	3.38	3.68
2.ปริมาณการนำเข้าสินค้ามากขึ้น	2.66	3.00	2.52
3.ปริมาณการส่งออกสินค้ามากขึ้น	2.65	2.75	2.65
4.มีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น	3.50	3.25	3.45
5.เกิดการค้ำอกระบบมากขึ้น	3.59	3.50	3.19
6.เกิดการค้าการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น	2.61	2.75	2.71
7.คนในพื้นที่มีโอกาสประกอบอาชีพที่หลากหลาย	2.75	3.00	2.71
8.อัตราการจ้างงานของคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น	2.82	3.00	2.65
9.อาชีพเกษตรกรลดลง	2.59	2.88	2.61
10.มีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างพื้นที่มากขึ้น	2.86	3.25	2.65
11.ราคาซื้อ-ขายที่ดินเพิ่มสูงขึ้น	3.33	3.38	3.16
12.ผลกระทบด้านการค้าและบริการ โดยภาพรวม	3.006	3.102	2.906

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด, 3.50-4.49=มาก, 2.50-3.49=ปานกลาง, 1.50-2.49=น้อย, 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.21 พบว่าผลกระทบด้านการค้าและบริการเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านอาชีพ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการค้าและบริการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.006 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.59 – 3.69 โดยกลุ่มเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน เห็นว่าราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้นมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 รองลงมาคือเกิดการค่านอกระบบมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และมีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50

กลุ่มรับราชการและรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการค้าและบริการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.102 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.75 – 3.50 โดยกลุ่มรับราชการและรัฐวิสาหกิจ เห็นว่าเกิดการค่านอกระบบมากขึ้นมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 รองลงมาคือราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น และราคาซื้อ-ขายที่ดินเพิ่มสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการค้าและบริการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.906 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.52 – 3.68 โดยกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา เห็นว่าราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้นมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 รองลงมาคือมีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และเกิดการค่านอกระบบมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19

ในส่วนของกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เห็นว่ามีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น มากที่สุด รองลงมาคือเกิดการค่านอกระบบมากขึ้น และตามด้วยคนในพื้นที่มีโอกาสประกอบอาชีพที่หลากหลาย

จากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าทั้งสองกลุ่มเห็นว่าผลกระทบด้านการค้าและบริการ ภายหลังการเปิดประตูอินโดจีน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น หลากหลายมากขึ้น จากแต่ก่อนนำสินค้ามาจากตัวอำเภอเมืองน่าน ภายหลังการเปิดประตูอินโดจีน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า ราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น เนื่องจากสินค้าที่วางจำหน่ายในชุมชนบ้านห้วยโก๋นเริ่มนำเข้ามาจากพื้นที่ มีทั้งจำนวนและชนิดที่ก็เริ่มมีการสั่งซื้อสินค้าจากต่างจังหวัด เพื่อรองรับกับความต้องการของคนต่างพื้นที่ที่เข้ามาท่องเที่ยว รวมทั้งคนในพื้นที่เองที่มีค่านิยมการบริโภคสินค้าชนิดใหม่ๆ และเมื่อมีสินค้าใหม่ๆ เข้าไปก็ย่อมมีราคาที่แตกต่างจากสินค้าที่หือเดิมที่มีอยู่ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่สินค้ามีราคาแพงขึ้น จึงทำให้ประชาชนในชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก๋นเห็นว่าราคาสินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้น ในส่วนของสินค้าบางประเภท เช่น ผ้าทอ ที่นำเข้ามาจากประเทศ สปป.ลาวนั้น ภายหลังจากการเปิดประตูอินโดจีน ผ้าทอก็ถูกเก็บภาษีสินค้าเข้า ซึ่งต่างจากก่อนการเปิดด่านที่ไม่ต้องเสียภาษีสินค้า รวมทั้งผ้าทอจาก สปป.ลาวมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการค้าจึงมักจะโก่งราคาผ้าทอจนมีราคาสูงขึ้นกว่าในอดีตมาก ซึ่งมีความคิดเห็นต่างจากกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ที่เห็นว่าการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึกส่วนใหญ่เป็นเจ้าของพื้นที่

ในหน่วยงานของภาครัฐ จึงรับทราบได้โดยตรงว่าทางด้านการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นจากเดิม ส่วนในภาคประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลจากหลักการ จึงทำให้รู้สึกเพียงว่าสินค้ามีราคาสูงขึ้น

ทั้งนี้จากการสนทนากับประชาชนทั่วไป เห็นว่าการเปิดประตูอินโดจีนแห่งนี้ เป็นการสร้างผลประโยชน์ให้กับนักธุรกิจหรือนายทุนเท่านั้น ส่วนประชาชนได้รับประโยชน์ค่อนข้างน้อย เพราะการทำการค้าต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก อาจมีเพียงชาวบ้านบางส่วนที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการรับจ้างและรายได้ทางอ้อมจากการขายสินค้า อาหาร และให้บริการแก่แรงงานที่เข้ามาทำงานเท่านั้น ซึ่งประชาชนที่ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นคนนอกพื้นที่ ที่มีฐานะค่อนข้างดีและมีความสนิทสนมกับเจ้าหน้าที่ที่จัดสรรพื้นที่ในการประกอบการค้า จึงทำให้สามารถจับจองพื้นที่ได้ก่อนประชาชนในพื้นที่แห่งนี้ โดยอัตราค่าเช่าพื้นที่ประกอบด้วย ค่าเช่าล็อกเพื่อขายของในตลาดการค้าชายแดน ล็อกละ 20 บาทต่อวัน ถ้าเป็นห้องเช่าลักษณะเป็นตึกแถว ราคาห้องละ 400 บาทต่อเดือน และบริเวณร้านอาหารหน้าด่าน ราคาร้านละ 800 บาทต่อเดือน ซึ่งการค้าเมื่อหลายปีก่อนช่วงที่เริ่มเปิดด่านใหม่ๆมีความคึกคักกว่าในปัจจุบัน เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาแล้วพบว่าพื้นที่ไม่มีความน่าสนใจมากนักจึงมักไม่กลับเข้ามาอีก ทั้งยังมีการบอกกล่าวต่อๆกันไป ทำให้ช่วงหลังๆพื้นที่แห่งนี้จึงไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเหมือนในช่วงเปิดด่าน

2) ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

ในปัจจุบัน แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเฉลิมพระเกียรติได้รับการพัฒนาให้มีเส้นทางคมนาคม ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น อีกทั้งตลาดการค้าชายแดนที่เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวและการเดินทางต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวในประเทศลาว ก็ได้รับความสะดวกมากขึ้น เช่น ที่หลวงพระบาง เมืองมรดกโลกของ สปป.ลาว เป็นต้น จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวที่หมุนเวียนเดินทางมากขึ้นกว่าในอดีต

การท่องเที่ยวของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ จึงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทภูเขา ถ้ำ น้ำตก กระจายอยู่ทั่วอำเภอ ขณะเดียวกันสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวก็ได้มีการพัฒนาให้มีความสะดวกสบายเพิ่มขึ้น จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวมาเยือนเยือนมากกว่าในอดีต และเพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่จะตามมาจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว จึงได้มีการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในบ้านห้วยโก๋น พบว่า

ตารางที่ 4.22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวของประชาชน

ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	ประชาชน
	$\bar{X}$
1.ชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่ยึดมากขึ้น	2.94
2.มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม	2.83
3.ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว	2.77
4.ธุรกิจการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้น	2.70
5.เกิดการพัฒนาศูนย์ท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น	2.52
6.ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม	2.75

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด , 3.50-4.49=มาก , 2.50-3.49=ปานกลาง , 1.50-2.49=น้อย , 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.22 สามารถสรุปผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชาชน ตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก้น ได้ดังนี้ กลุ่มประชากรตัวอย่างในหมู่บ้านห้วยโก้น เห็นว่าผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.52 – 2.94 โดยส่วนใหญ่เห็นว่า ชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่ยึดมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 รองลงมาคือมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 และตามด้วยประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่า 2.77

โดยในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปในพื้นที่แบ่งเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้นและต่างพื้นที่ ซึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวตรงกัน ดังตารางที่ 4.23 ตารางที่ 4.23 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้นและต่างพื้นที่

ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	บ้านห้วยโก้น	ต่างพื้นที่
	$\bar{X}$	$\bar{X}$
1.ชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่ยึดมากขึ้น	2.95	2.94
2.มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม	2.75	2.91
3.ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว	2.70	2.85
4.ธุรกิจการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้น	2.66	2.74
5.เกิดการพัฒนาศูนย์ท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น	2.43	2.61
6.ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม	2.698	2.811

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด , 3.50-4.49=มาก , 2.50-3.49=ปานกลาง , 1.50-2.49=น้อย , 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิภานาปรากฏผลดังนี้

ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.698 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.43 – 2.95 โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น เห็นว่าชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่รู้จักมากขึ้น มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 รองลงมาคือมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 และประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70

ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างพื้นที่ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.811 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.61 – 2.94 โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างพื้นที่ เห็นว่าชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่รู้จักมากขึ้น มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 รองลงมาคือมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85

และในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น ซึ่งจำแนกตามกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ดังนี้

ตารางที่ 4.24 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวของผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น โดยจำแนกตามกลุ่มอาชีพ

ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว	กลุ่มเกษตรกร/ รับจ้าง/ค้าขาย/ แม่บ้าน	กลุ่มข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	กลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$
1.ชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่รู้จักมากขึ้น	2.93	3.00	3.00
2.มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม	2.74	3.00	2.74
3.ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว	2.68	2.88	2.74
4.ธุรกิจการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้น	2.62	3.13	2.68
5.เกิดการพัฒนแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น	2.41	2.75	2.42
6.ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม	2.675	2.950	2.716

*คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00=มากที่สุด , 3.50-4.49=มาก , 2.50-3.49=ปานกลาง , 1.50-2.49=น้อย , 1.00-1.49=น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.24 พบว่าผลกระทบด้านการท่องเที่ยวเมื่อจำแนกตามปัจจัยด้านอาชีพ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.675 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.41 – 2.93 โดยกลุ่มเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน เห็นว่าชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่ยึดมั่นมากขึ้นมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 รองลงมาคือมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และประชาชนในพื้นที่ที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68

กลุ่มรับราชการและรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.950 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.75 – 3.13 โดยกลุ่มรับราชการและรัฐวิสาหกิจ เห็นว่าธุรกิจการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้นมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 รองลงมาคือชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่ยึดมั่นมากขึ้น และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00

กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา มีทัศนคติต่อผลกระทบด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.716 และผลการพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.42 – 3.00 โดยกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา เห็นว่ามากชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่ยึดมั่นมากขึ้นที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 รองลงมาคือมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม และประชาชนในพื้นที่ที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74

ในส่วนของกลุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ก็เห็นว่าเช่นเดียวกับกลุ่มประชากรตัวอย่าง คือเห็นว่าชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่ยึดมั่นมากขึ้น รองลงมาคือมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม และตามด้วยประชาชนในพื้นที่ที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว

จากทัศนคติของทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีน บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก้น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่เห็นว่าชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่ยึดมั่นมากขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการที่บุคคลภายนอกได้รับรู้ผ่านการนำเสนอของสื่อในรูปแบบของหนังสือพิมพ์ งานเขียน งานวิชาการ ต่างๆ เป็นต้น เกิดการเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยว รวมทั้งนักเรียน นักศึกษา อาจารย์และนักวิชาการที่เข้ามาเพื่อศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษา และมีการบอกเล่าต่อกันไปให้รับทราบ จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนบ้านห้วยโก้น ส่วนใหญ่จะรู้จักสถานที่แห่งนี้จากสื่อต่างๆ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทย เนื่องจากจุดผ่านแดนแห่งนี้ไม่อนุญาตให้บุคคลประเทศที่ 3 ผ่านออกไปได้ และลักษณะของนักท่องเที่ยวก็มีทั้งแบบคณะทัวร์ และแบบ

ส่วนตัว นักท่องเที่ยวจะไม่นิยมพักค้างคืน เพราะพื้นที่ของชุมชนบ้านห้วยโก้นยังมีสถานที่พักแก่นักท่องเที่ยวน้อย และไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร ดังนั้นส่วนใหญ่จึงเป็นนักท่องเที่ยวลักษณะขาจรแบบไป – กลับ

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะนิยมไป ก็คือ จุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก้น มีบางส่วนที่ใช้เป็นทางผ่านไปท่องเที่ยวยัง สปป.ลาว แต่ยังมีจำนวนน้อยมาก เนื่องจากราคาค่าผ่านแดนในฝั่ง สปป.ลาวที่สูง การผ่านไปยังแขวงอื่นๆมีความยุ่งยาก รวมทั้งสภาพเส้นทางที่เป็นถนนลูกรัง เป็นต้น

โดยรวมแล้ว ชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้นเป็นที่รู้จักมากขึ้น จากการนำเสนอของสื่อต่างๆ และถึงแม้จะเป็นที่รู้จักมากขึ้น แต่จำนวนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่ก็ยังคงมีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งก็เนื่องมาจากระยะที่ไกลจากตัวอำเภอเมืองน่าน และจุดผ่านแดนแห่งนี้ยังใช้ผ่านแดนได้เฉพาะคนไทยและลาวเท่านั้น สภาพเส้นทางจากบ้านน้ำเงินไปยังแขวงอื่นๆใน สปป.ลาว ก็มีสภาพเป็นถนนลูกรัง การตัดสินใจเข้ามาของนักท่องเที่ยวจึงมีจำนวนน้อย แต่หากในอนาคตมีการพัฒนาและแก้ไข ปัญหาต่างๆให้หมดไปได้ จำนวนนักท่องเที่ยวก็อาจจะเพิ่มมากขึ้นเหมือนเช่นจุดผ่านแดนอื่นๆ

4.3 สรุป

จากการศึกษาผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ (การค้าและบริการ การท่องเที่ยว) ของชุมชนชายแดนบ้านห้วยโก้น ภายหลังการเปิดประตูสู่อินโดจีน พบว่า กลุ่มตัวอย่างบ้านห้วยโก้น จำนวน 281 คน เห็นว่าระดับผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในจำนวน 281 คน สามารถแบ่งเป็นกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น 149 คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาต่างพื้นที่ 132 คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และในกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น 149 คน สามารถแยกความคิดเห็นตามแต่ละอาชีพได้ดังนี้ กลุ่มอาชีพเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน จำนวน 110 คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ และรับราชการ จำนวน 8 คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มอาชีพนักเรียน นักศึกษา จำนวน 31 คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนด้านเศรษฐกิจ (ด้านการค้าและบริการ การท่องเที่ยว) กลุ่มตัวอย่างบ้านห้วยโก้น จำนวน 281 คน เห็นว่าระดับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ (ด้านการค้าและบริการ การท่องเที่ยว) อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในจำนวน 281 คน สามารถแบ่งเป็นกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น 149 คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาต่างพื้นที่ 132 คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง และในกลุ่มผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านห้วยโก้น 149 คน สามารถแยกความคิดเห็นตามแต่ละอาชีพได้ดังนี้ กลุ่มอาชีพเกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย และแม่บ้าน จำนวน 110

คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ และรับราชการ จำนวน 8 คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มอาชีพนักเรียน นักศึกษา จำนวน 31 คน เห็นว่าระดับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง

โดยภาพรวมแล้ว ระดับของผลกระทบในด้านต่างๆ ภายหลังการเปิดประตูอินโดจีน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอธิบายได้ว่า ประชาชนในหมู่บ้านห้วยโก้นรู้ดีว่าระดับผลกระทบไม่มีความรุนแรงมากนัก ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากบริเวณหมู่บ้านห้วยโก้นเป็นหมู่บ้านชายแดน ห่างไกลจากตัวเมือง กระแสความเจริญจึงแพร่เข้ามาแบบแทรกซึม มากกว่าการไหลบ่า ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่ใช่ความเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลัน ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกี่ยวกับผลกระทบด้านต่างๆ จึงอยู่ในระดับปานกลาง